
Výuka na univerzitě nekončí. Jen se přesouvá k počítačům

Výuka na univerzitě nekončí. Jen se přesouvá k počítačům

Univerzita Karlova přerušila kvůli koronavirové pandemii klasickou výuku. Studenti a pedagogové tak místo do učeben zasedli ke svým laptopům a předávají si vědomosti online z domova. Jak se s touto změnou popasovali na fakultách UK, jsme zjišťovali taktéž z virtuální redakce UniMedií.

Na Pedagogické fakultě mají za současného krizového stavu velkou výhodu katedry, jež mají akreditované kombinované formy studia. Vyučující teď mohou pro ně zavedené učební postupy využít u prezenčních studentů. Těžiště výuky spočívá v práci s online nástroji. Oblíbená a hodně využívaná je například platforma LMS Moodle.

„Zatímco ještě před několika lety sloužily naše kurzy v Moodle převážně jen jako elektronická úložiště studijních textů, dnes dbáme na stále větší využívání interaktivních prvků, které tento nástroj nabízí, a stále rozšiřujeme spektrum používaných funkcionalit. Především se jedná o diskusní fóra, ankety, aplikace pro odevzdávání a vyhodnocování samostatných prací studentů, didaktické testy, tvorbu pojmových map a podobně,“ říká vedoucí katedry pedagogiky **Stanislav Bendl** s tím, že již koncem minulého týdne dostali pedagogové instrukce, jak si nyní při výuce počínat.

V první řadě musí neustále sledovat vývoj situace, orientovat se v metodických pokynech fakulty, aplikovat je do výuky a být studentům k dispozici nejen na e-mailu či telefonu, ale snažit se využívat i další komunikační kanály jako třeba Skype. „V neposlední řadě je nutné také respektovat případné osobní či rodinné problémy studentů související s vyhlášeným nouzovým stavem,“ upozorňuje Stanislav Bendl.

Samostudium vyžaduje disciplínu

Podobný přístup razí i jeho kolegyně z katedry psychologie. „Samostudium je velice náročné jak na čas, tak i na organizaci práce. Snažíme se proto zkoordinovat požadavky všech našich pedagogů a zjistit, co budou v jednotlivých předmětech vyžadovat. Úkoly chceme zadávat postupně, aby bylo v silách studentů je za stávajících už tak náročných podmínek zvládnout,“ vysvětluje **Irena Smetáčková**. Přes LMS Moodle jim poslala naskenované materiály k poslednímu tématu, jež ve škole probírali, odborný článek a sadu otázek k nim.

„To, co bychom řešili společně na přednášce, mají za úkol si sami promyslet a odevzdat své komentáře přes Moodle do takzvaného fóra, kde můžeme společně diskutovat. Mým úkolem nyní bude tuto debatu rozproudit,“ pokračuje Smetáčková.

Videokonference místo přednášek

Další možností alternativního vyučování jsou videokonference. Vedoucí katedry matematiky a didaktiky matematiky **Nad'a Vondrová** ji plánuje realizovat prostřednictvím technologie Adobe Connect. S kolegy si ji o víkendu vyzkoušeli a ujistili se, že běží výborně. „Výhodou tohoto přenosu je, že ho lze uložit a přehrát později. Navíc ho studenti nemusí jen pasivně sledovat, ale mohou do něj i vstupovat a doplňovat svými komentáři. Není třeba si stahovat žádný program. Připojí se pomocí linku, který jim pošlu,“ vysvětluje Nad'a Vondrová. Dále také využívá takzvané webináře, což jsou taková shromaždiště výukových materiálů, přednášek či videí. I do nich mají studenti přístup.

Moderní přístupy praktikují i na Katolické teologické fakultě UK, kde využili možnosti videokanálu youtube. „Náš pedagog, dr. Radek Tichý, má youtube kanál o liturgii. Teď zavedl nový pořad Liturgie bez liturgie,“ prozradila proděkanka pro rozvoj a vnější vztahy KTF UK **Marie Opatrná**.

„Studenti jinak dostávají práci zadánu distančně. Nejen témata, která mají nastudovat, ale i prezentace a přístup k literatuře, kterou k daným předmětům potřebují (tzn. nafocenou literaturu). Snažíme se sdílet všechny online možnosti přístupu ke knihám - digitální repozitáře atd., zprávy, které zasílá UK centrální knihovna, apod.“ pokračuje Opatrná. Více najdete zde: [Knihovny UK radí, jak využívat elektronické zdroje z domova](#)

V online režimu pracují i studenti Evangelické teologické fakulty UK. „Postupně se učíme zacházet s novými nástroji, aby naše distanční výuka byla interaktivnější a zajímavější. Na moodlu jsme měli řadu materiálů, které šlo hned využít, přidat k nim cvičení, úkoly. Vedle menších skupin, pro které si vystačíme se skypem, se učíme zacházet s officem 365, zoomem a dalšími programy, které takové věci umožňují. Díky univerzitě za online školení,“ vzkazuje prof. **Ivana Noble**, PhD.

„Našemu oboru pak moc pomohly knihovny, které rychle zareagovaly a otevřely své online zdroje zdarma našim učitelům a studentům. Ještě předtím bylo hezké vidět usilovnou práci knihovnic a knihovníků, kteří byli ochotni posílat knihy elektronicky i fyzicky. Zde bych chtěla poděkovat naší spřátelené knihovně Jaboku, která některým našim studentům takto nabídla pomoc navíc jako první,“ doplnila Noble z ETF UK.

Školení pro pedagogy

Na PedF UK se učí i zaměstnanci fakulty. V pondělí se například mohli zúčastnit několika virtuálních školení, jak s těmito moderními online nástroji pracovat. **Jan Županič** z katedry občanské výchovy a filozofie dosud vedl semináře přes Skype, jichž se ovšem účastnili jen malé skupinky studentů. Prostřednictvím videokonference by měl přednášet zhruba osmdesáti studentům, ale bude mu při ní chybět interakce, k níž v posluchárnách přirozeně dochází. „Nedá se nic dělat, musíme využívat všech možností, jichž se nám pedagogům dostává, abychom za stávajících omezených podmínek dokázali studentům předat co nejvíc.“

Pedagogická fakulta shromáždila online vzdělávací materiály pro své pedagogy, jež mohou využívat při aktuální distanční výuce, a dala je k dispozici také Národnímu pedagogickému institutu ČR, aby v nastalé situaci podpořila sebevzdělávání učitelů základních a středních škol.

Jak nahradit praxe

Co ovšem sebelepší moderní technologie nenahradí, jsou povinné pedagogické praxe na základních a středních školách, kam měli studenti nastoupit právě v těchto dnech. „Je zde možnost místo praxe rozebírat videa natočená při výuce na školách, ale ta vám skutečnou praxi nikdy nenahradí. Nabízí se také možnost přehodit harmonogram výuky – nyní se vzdělávat online a až se situace vrátí k normálu, nastoupili bychom na praxe. Ale obávám se, že učitelé budou chtít dohnat zameškanou výuku žáků a nebudou vstřícní k přijímání praktikantů,“ odhaduje **Nela Pastrnková**, jež studuje v navazujícím magisterské programu český jazyk a základy společenských věd a současně organizuje dobrovolnickou skupinu, která pomáhá hlídat děti zaměstnanců Fakultní nemocnice v Motole.

„Bylo by fajn, kdyby hlídání dětí mohlo praxi částečně nahradit, případně by za ni byly plusové body. Jak vše nakonec dopadne, neví zatím nikdo,“ říká Nela Pastrnková.

E-learning a webináře

Sbírat praktické zkušenosti teď mohou více než kdy dříve studenti medicíny, obzvláště ti z vyšších ročníků, kteří nyní pomáhají v nemocnicích.

„Už několik let pracuji jako ošetřovatel na ARO, takže neřeším jen studium, ale samozřejmě výuka musí probíhat v rámci možností i nadále. Pedagogové se teď učí pracovat v e-learningových prostředích za vydatného přispění našeho IT oddělení. V pondělí ráno se například formou webináře vyučovala pediatrie,“ popisuje student šestého ročníku 1. lékařské fakulty UK **David Novotný**.

Již dříve byly podle něj vytvořeny e-learningové portály na různých platformách (moodle, adobe connect, wikiskripta), které se nyní postupně doplňují o co nejaktuálnější informace a materiály.

Webinář s názvem Jak začít učit online připravil pro své kolegy–pedagogy také e-learningový tým Lékařské fakulty v Plzni UK. Vyučující tak měli možnost se v živém přenosu dovědět o možnostech online výuky a také klást doplňující dotazy. „Webinář ukázal potřebný hardware a software pro jednotlivé formy výuky a vysvětlil, jak tyto možnosti použít. Obsah webináře byl "šitý na míru" výuce na LFP a ukázal celý proces od A po Z,“ prozradila za LFP UK **Ing. Barbora Černíková**.

O úskalích s výukou na dálku z pohledu pedagožky se v článku na webových stránkách 2. lékařské fakulty podělila **PhDr. Šárka Tomová** z Ústavu ošetřovatelství.